

REDACTIUNEA,
 Administrația și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu
 se primesc. Manuscrisele
 nu se returnează.
 INȘERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
 armăturile Birourilor anuilor:
 în Viena: M. Duka Nachf.,
 Max. Augenthaler & Emerich Leuner,
 Hierlich, Schalek, Rudolf Mosse,
 A. Oppelke Nachf., Anton Oppelke.
 în Budapesta: A. V. Goldber-
 ger, Ekstein, Bernat. în Ham-
 burg: Maroy & Liebmann.
 PREȚUL INȘERĂTURILOR: o se-
 ra, garnonid pe o coloană 6 cr.
 1 30 cr. timbru pentru o pu-
 blicație. — Publicări mai dese
 după tarife și învoială.
 RECLAME pe pagina a 3-a o
 scriă 10 cr. sau 30 banl.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U I L X I I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumă la toate ofi-
 cile poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrația. Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30. eteșit
 L.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dușul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
 v. a. sau 15 banl. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 237.

Brașov, Luni-Marți 26 Octombrie (7 Noiembrie).

1899.

Din cauza s-tel s-erbători diarul nu va
 apăre până Miercuri seara.

O observare justă.

Un preot român unit din archi-
 diecesa de Alba-Iulia și Făgăraș, re-
 flectând la unul din articuli prece-
 denți ai noștri, face într-o corespon-
 dență adresată nouă între altele ur-
 mătorea observare caracteristică:

„N-aveți să vă mirați, decât prin
 comunele noastre se găsesc — cum
 vă esprimați D-Vostră — atâta preoți
 inteligenți, cari au lăsat să treacă deci
 de ani fără să fi făcut nimic pentru
 asigurarea viitorului și ușurarea sor-
 ții credincioșilor lor, căutând a în-
 mulți averile bisericesci, întemeiând
 fonduri, magazine de bucate etc. —
 n-aveți să vă mirați, dic, deoțreca
 cauza este a se atribui nu numai in-
 diferentismului, ci mai v-ertos defec-
 telor administrațiunei. Eu încă sunt
 unul dintre acei preoți, care am lă-
 sat să treacă chiar peste deca ani fără
 să fi făcut nimic în privința ac-
 esta. Causa este, că un magazin de bu-
 cate, ce se înființase în ac-
 esta comună și care ajunsese la vre-o 300
 de feldere, s'a prăpădit și risipit așa,
 că pe când am venit eu în paro-
 chia, nu mai era nimic din el. Asta
 s'druncinat și disgustat pe popor
 atât de mult, încât abia după 15
 ani mi-a succedat a-i recăștiga încre-
 derea și a-l îndupleca să punem ba-
 sele unui nou magazin. Ne trebuie un
 control mai aspru și o administrație
 strictă, căci până nu le vom av-
 epe acestea, cu greu vom put-
 e aduna averi“...

Aflăm foarte justă observarea
 d lui preot din cestiune. Ne trebuie
 control strict și administrație severă,
 căci acestea constituie bazele or-
 cărei organizațiunii, fără de care pro-
 gresul nu este posibil.

Casul amintit aci nu este singur

în felul său. Plângerii analoșe am
 primit încă adese ori; ni-s-au desco-
 perit și casuri, unde bisericile dis-
 pun de anumite moșii, al căror venit
 însă se face mere pere și, în loc
 de-a fi duplicat ori chiar triplicat
 capitalul în cursul anilor, put-
 e adă să capete p-ote chiar și preotul
 un ajutor din el, lucrurile au stag-
 nat, dând mai mult înd-er-
 e, decât înainte.

Modul, cum se eserec-
 ită adă con-
 trolul din partea autorităților supe-
 riore, nu ne pare într-
 u toate destul
 de practic. Socotelile, ce se fac de
 preoți și se trimit prin protopopi în
 multe casuri sunt cam numai imita-
 țiu-
 ni ale socotelilor din anii de mai în-
 ante. Nu ajunge, credem, de-alva sim-
 plamente la cunoscința asem-
 e-
 n-
 i și cu deosebire n'ar trebui să
 se ia așa ușor la cunoscința în acele
 casuri, unde cu anii se observă lipsă
 de progres. Protopopii ar trebui con-
 strinși la o vigență mai tr-
 e-
 ză și
 mai energică, ăr întrelăsările, fiă fă-
 cute din partea or-
 căruia, să nu fiă
 trecute cu vederea.

E lucru sciut, că peste tot nu
 există cestiune mai delicată ca ces-
 tiunea administrației averilor publice.
 Cu deosebire în tratările față cu
 poporul trebuie să se prec-
 e-
 dă cu cea
 mai mare precauțiune, evitând chiar
 și umbra nedumeririlor. Pe cât de
 credul și de susceptibil este poporul
 nostru pentru or-
 căce bănueli, pe atât
 de mult scie el să se însufleț-
 ească pentru cauzele bune, decât în-
 su-
 și și se convinge, că munca și
 jertfele sale nu-i sunt zadarnice; că
 în adev-
 e-
 r se urmărește un scop mă-
 reț, spre a căruia realizare an de an
 se fac progrese îmbucurătoare și că
 cei ce stau în fruntea trebei sunt
 model de zel și conscientiositate,
 cari nu pregeț-
 e-
 a-l ține în curent cu
 starea lucrului și prin asta a-i des-
 teptă interesul pentru cauză.

Date fiind aceste condițiuni,
 par-că nu ne vine să credem, ca
 vre-unui preot să nu-i fi succedat
 a căștiga inima poporului și a duce
 în deplinire cele mai mărețe fapte

Să nu uite preoțiunea noastră,
 că în aceste timpuri de nevoie, plân-
 gerile continue nu aduc nici un fol-
 los, cu atât mai puțin speranțele la
 vre-un ajutor venit din altă parte.
 Ajutorele și-le pot face preoții în-
 și-și, decât cu însuflețire se vor pune
 pe lucru luptând în același timp și
 pentru delăturarea pedecilor de ad-
 ministrație, ce eventual li-ar sta în
 cale. Fiă siguri, că precum în trecut,
 așa nici de-acum înainte sprijinul
 poporului și a publicului român în
 genere nu le va lipsi, numai încre-
 derea acestuia să și-o întărească prin
 fapte și prin zel.

Am ținut potrivit să sulevăm
 ac-
 e-
 stă importantă cestiune tocmai
 acum, în ajunul sinodului archidie-
 cesan din Blăși, care între alte
 cauze grave, va trebui, fără înd-
 e-
 lă, să se ocupe și cu cestiunea im-
 bunătățirii administrațiunei. O stare
 de stagnațiune nu p-
 ote fi tolerată,
 căci ori cât am voi, refugiu numai
 la puterile noastre avem să-l cău-
 t-
 am. Cu cât vom întârzi-
 a mai mult, cu
 atât mai dificilă ne va fi situați-
 unea și cu atât mai mult ne va slăbi
 curajul.

Cuota. „Budapesti Hírlap“ publică
 rezultatul unei convorbiri, ce a av-
 ut-o un
 colaborator al său cu un bărbat politic
 maghiar asupra cotei. Esența convorbirii este,
 că quota se va stabili cu 35:65%. Ac-
 esta este dorința monarchului. D-l Szell va trebui
 să reprezente în parlament urcarea cotei
 cu 3 3/4%, căci pentru altceva el nu va primi
 aprobarea prealabilă a Maj. Sale, ăr cu o
 amenințare despre retragerea sa nu p-
 ote
 să manevreze, căci ar pierde partia — con-
 clude amintitul politician maghiar.

Urcarea cheltuelilor pentru sus-
 ținerea curții. Aceeași foie aduce scirea,
 că cheltueile cu susținerea curții se vor
 urca cu mai mult decât un milion, d-
 e-
 r, că,
 probabil, pentru anul viitor lista civilă va
 fi aceeași ca în anii trecuți. Nu va fi însă
 așa dela 1900 încolo.

„Ignorarea regelui Serbiei“. Mare
 senzația a produs în cercurile diplomatice
 faptul, că Maj. Sa monarchul vizitând di-
 lele acestea pe regele Greciei la otel „Im-
 perial“ din Viena, n'a cercetat și pe regele
 Serbiei, care petrecea în același otel. Fap-
 tul acesta a fost comentat în diferite chi-
 puri. Din o parte se susținea, că ignorarea
 regelui s-erbesc s'a făcut din considerația
 față cu Rusia, care n'a aprobat atitudinea
 guvernului din Belgrad în procesul „com-
 plotiștilor“ contra dinastiei s-erbesc. Față
 cu părerea ac-
 e-
 sta, o telegramă ofici-
 oasă din
 Viena d-
 ice, că regele Serbiei, înainte de
 a călători în străinătate, a comunicat cu
 curtea, care se afla în Gödöllő, că s'ar bu-
 cura, decât ar fi primit de Maj. Sa Francis-
 c-
 o Iosif în Viena. I s'a răspuns însă, că în
 ziua tuturor sfinților, 1 Noiembrie n., mo-
 narchul se afla, ce-i drept, în Viena, însă
 timpul scurt ce-l va petrece acolo, nu p-
 ote
 să-i dea ocaziune a primi pe regele Alesan-
 dru. Cu toate acestea monarchul se va bu-
 cura, decât regele Alesandru, întorcându-se
 din Meran, i va face o vizită în Budapesta.
 Într-
 aceea a sosit în Viena și regele Gre-
 c-
 oiei și a făcut o vizită monarchului Fran-
 c-
 c-
 o Iosif, care i-a reintors visita, însă nu-
 mai pentru-că regele grecesc trebuia să
 plece urgent la Atena. „Pol. Corr.“ anunță,
 că visita regelui Serbiei la curtea din Viena
 e planuită pe ziua de 29 Noiembrie.

Ungurii și Țerile dunărene.

Marele diar bavarez „Münchener
 Allgemeine Zeitung“ publică în cesti-
 unea Porților-de-Fier următorul re-
 marcabil articol:

„Precum se scie, puterea centrală a
 monarchiei dunărene a fost destul de con-

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Musmé.

Comediă într-un act, de Frid. Wallis. Tradusă
 de Elena Mureșianu.

— Fine. —

Ión. (la o parte.) Cum o să ies cu
 on-
 ore din încurcătura asta? (tare.) Așa-d-
 e-
 r grațioasă și glum-
 e-
 ță Musmé este pe drum
 de a-și p-
 a-
 r-
 a-
 i libertate, pentru a-o
 schimba cu cătușele căsătoriei?

Elisa. (rid-
 e-
 nd.) Ce gândesc? Să mă
 mărit v-
 e-
 u, asta-i drept. In-
 s-
 e să renunț la
 libertatea mea? Nici odată! Mirele meu se
 află cam în aceeași poziție, ca și d-
 ta, și
 tot așa ca și d-
 ta caută să prindă o pas-
 e-
 re cu pene de aur. O s'o prindă, însă pas-
 e-
 rea
 își păstrează penele pentru ea, și de-i va
 veni sotului meu vre-
 odată pofta să se în-
 p-
 a-
 neze cu ele, ar p-
 a-
 i-o. În privința asta
 te pot asigura.

Ión. (în ton reproșător.) Musmé, așa fi
 cre-
 d-
 ut, că ai mai multă inimă.

Elisa. Inimă? — Cine vorbește de
 inimă? Cre-
 d-
 e-
 i d-
 ta, că mirele meu caută la
 mine o inimă iubitoare? Bani v-
 e-
 u să aibă,

nimio alta, decât bani. In-
 s-
 e să înșelă, decât
 crede, că p-
 ote să dispună după plac cu
 paralele mele. A trebuit destul în viața
 mea să mă supun și să ascult; acum voi
 și eu odată să p-
 a-
 șesc ca stăpână, și b-
 a-
 țelul meu are să fiă jertfa. O să-l stă-
 p-
 a-
 nesc în toate, să-l tiranizez, să-l chin-
 e-
 sc — și să fiu foarte s-
 g-
 a-
 r-
 c-
 ită, s-
 g-
 a-
 r-
 c-
 ită! Pentru
 fi-
 a-
 care ban va trebui să cerșesc ca după
 o milă. În tot c-
 e-
 sul trebuie s'o simț-
 a, că
 eu sunt atotputernica stăpână și el sclavul
 meu umilit.

Ión. Cum, Musmé, cu astfel de sen-
 timente v-
 e-
 i să închei legătura căsătoriei,
 și să nu simți pentru bărbatul d-tale alt-
 ceva, decât ură?

Elisa. Ură? o, nu! — indiferență, re-
 c-
 e-
 lă! pentru ca să l uresc îmi este bărbatul
 meu cu mult mai neînsemnat... pré mult
 nulă... nimica. —

Ión. Musmé. Uită că bărbatul d-tale,
 ac-
 e-
 stă nulă, acest nimica, după cum îți
 place să te exprimi, este înaintea leg-
 e-
 i și
 a omenilor stăpânul d-tale, și că lumea
 în-
 sași ride de-o asemenea căsătorie, unde
 femeia ordonă și bărbatul ascultă.

Elisa. N'am să-i dau lumii ocaziune
 pentru a ride. Mă cre-
 d-
 e-
 i d-
 ta așa de naivă,

ca să las să observe lumea, că eu porun-
 c-
 e-
 se în casă? O, nu! Înaintea ochilor lu-
 mei o să apar ca cea mai supusă și ascu-
 l-
 t-
 o-
 re soție. În salon d. e. n'am să vorbesc
 nici-
 odată altfel cu bărbatul meu, decât
 cam în tonul acesta: „Decă pronoscoi,
 iubite amice, să mergem; a sosit deja
 trasura ta?“ Față de servitori o să mă
 esprim
 deja ceva mai liber, cam așa: „La
 3 ore avem să folosim trăsura noastră!“
 Între patru ochi însă am să spun scurt și
 limpede: „Într-un ceas trebuie să mă aș-
 tepte trăsura mea la scară!“

Ión. (batjocunitor.) Trăsura ta — tr-
 a-
 sura mea — nostim de tot! Mai ai încă
 vre-o fină deosebire?

Elisa. O, da (trec-
 e-
 nd pe lângă el, la dreapta)
 și asta ar suna: „Nici o tr-
 e-
 sură!“ când
 bărbatul meu va deveni prea înd-
 e-
 r-
 n-
 ic și
 se va amesteca în afacerile mele intime.

Ión. Pot să-mi permit întrebarea, ce
 înțelegi d-ta sub afacerile d-tale intime?

Elisa. Asta e simplu: Nu vei crede
 d-
 ta, că eu, ca tineră femeie, o să-mi je-
 lesc d-
 ilele lângă bărbatul meu? Asta ar
 însemna să mă sinucid cu încetul. Nu,
 v-
 e-
 u să trăiesc, să mă bucur de tinețele
 mele și să mă despăgubesc de totă sila,

ce mi-a impus-o văduvia mea. O tineră
 v-
 e-
 duvă nu p-
 ote
 nici-
 odată să fiă destul de
 precaută. Ea e mereu espusă criticelor pri-
 viri ale lumii, tot ce face se controlează și
 lumea se folosese de cel mai mic prilej
 pentru a o condamna. O femeie tineră o
 bărbat nu cunoșce toate aceste neplăceri.
 P-
 ote să-și petreacă după pofta inimii, să
 cocheteze și să lase să fiă curtată. De mai
 face
 icf colo și câte un lucru nepermis,
 atunci acestuia nu i-se dă importanță, căci
 merge pe conta bărbatului: pavilionul scu-
 tesce marfa.

Ión. (revoltat la o parte.) D-
 o-
 mne s-
 f-
 nte,
 ce principii mai are și femeia asta! tare
 ironic.) Permite-mi să-ți dau un sfat, sti-
 m-
 abila mea. Renunță la planurile d tale de
 măritiș. O femeie cu at-
 a-
 ta rutină de viață,
 ca d-
 ta, p-
 ote și fără bărbat să-și ajute în
 lume.

Elisa. (liniștită.) E adevărat. Nu se
 p-
 ote
 însă sci nici-
 odată înainte, ce se va
 întâmpla, și totuși e mai sigur, decât o fe-
 meie măritată are la dispoziție pentru ori
 ce cas un soț legitim, care e gata să se
 dueleze pentru ea.

Ión. (indignat.) Pentru o femeie, care

ciliantă, când a cedat cererei guvernului ungar, ca acesta să ia asupra-și lucrările de regulare la Porțile-de-Fier și în chipul acesta să fiă investit și cu drepturile acordate monarhiei prin tratatul dela Berlin. Puterile semnate, ce e drept, n'au protestat contra acestei alterări a mandatului dela Berlin în decursul lucrărilor de regulare; d'ar acele punctațiuni internaționale strict stabilite nu-și perd absolut din valoare printr-o tacită intențiune binevoitoare a puterilor, și nici nu se pot împăca cu un *fait accompli*, decât în re chiar să realiséz dispozițiunile pentru înlesnirea comunicațiunii dunărene la Orșova din partea puterilor substituite fără consimțământul Ungariei. Avem deci speranța, că dreptul de mulți ani existent al liberei navigațiuni, respective introducerea unor contribuțiuni provisorice, cari în comun au să fiă stabilite de cei interesați, va fi cu atât mai conștient respectat din partea Ungariei, cu cât acest stat n'a fost și nici nu este mandatarul puterilor semnate și întru cât Ungaria în genere nu există pentru pertractări directe internaționale.

„Ce atitudine a luat însă guvernul ungar în fața acestei îndreptățite și generale speranțe? Stăm așa, că prin atitudinea Ungariei, toate puterile nemaghiare interesate să vadă necesitate, ca prin mijlocirea Vienei, să-și valideze în Budapesta dreptul prevădit de tratat. Căci 1) guvernul ungar pretinde taxe de trecere înainte de ce lucrările de regulare ar fi terminate și fără de a se înlesni comunicațiunea comercială; 2) Ungaria pretinde taxele fără nici un contract cu puterile interesate, și fără să-și fi motivat pretesionile prin justificarea speselor avute cu regularea; 3) Ea formulează aceste taxe într-o astfel de măsură, care nu însemnă, decât tocmai contrarul ușurării prevădute la început a transportului de marfă; 4) Ea stabilește o vamă pentru mărfurile de pe bordul corăbiilor, și în punctul acesta determină și mărfurile după valoarea lor; 5) Ungaria merge chiar până acolo, că vrea să octroaze în comunicațiunea cu corăbiile nemaghiare, în locul unei limbi culte europene usul limbii maghiare, atât de grețosă și nesuferită altora; căci dispozițiunea sună astfel: „Limba oficială e cea maghiară“.

„Din parte-ne, pentru de a prezenta în totă lumina sa ilegalitatea acestor măsură, n'avem decât să ne provocăm din capul locului încă odată la art. 63 al tratatului dela Berlin, care toate punctele din 1871 (Londra) și 1856 (Paris) nemodificate prin art. 57 (conținând substituirea Austro-Ungariei), le reînnoește expres și categoric și le susține și mai departe. Asemenea dispune acest articol, întocmai ca și art. 53, ca schimbarea tratatului referitor la linia de lângă Orșova, numai întru atâtă se permite, întru cât procedura și ordinea de afaceri de până acum, așa-d'ar și în cazul regulării gurilor fluviului, se susțin intacte și pentru regularea cea nouă.

„În special însă voim să remarcăm următoarele:

1) Piedecile navigațiunii, ce e drept, s'au delăturat în mare parte, însă nici pe departe pe deplin conform planului stabilit...

2) O înțelegere cu statele mărginașe, în ceea ce privește mărirea taxelor, e minimul, ce poate pretinde dreptul prevădit în 1871, în cazul, că nu sunt consultate toate puterile semnate. Drept aceea România și imperiul german (pentru Bavaria) trebuiau necondiționat clarificate și câștigate pentru așa ceva, deja dela început. Cum poate ajunge Ungaria la credința, că poate dispune după plac de vămile de corăbii și marfă, fără de a-și prezenta motivele financiare, fără espunerea speselor avute cu regulările necesare și fără de a documenta, că aceste spese în adevăr au fost necesare? *Îți vine să crezi, că factorilor guvernului ungar li-ar plăce să purcedă și cu puterile streine interesate, întocmai cum purced cu naționalitățile nemaghiare din Ungaria.* De-almintrelea trebuia să se documenteze cheltuirea celor 18½ milioane ce Ungaria pretinde a-le fi înzestrat sau întrebuințat numai pentru delăturarea obstacolului din canal, sau spre alte lucrări, cum e construirea cheiului dela Orșova etc.

Punctul 3 al numitului țiar constată, că vămuirea corăbiilor după tone e afară de cale exagerată, ăr în punctul 4 relevă faptul, că Ungaria, contrar tuturor tratatelor existente, pretinde vamă și pentru bunurile, ce călătorii le duc cu sine. Continuă apoi astfel:

5) Că Ungaria voește cu tot prețul să întorcă pe dos toate îndatoririle internaționale și că încercarea de regulare a canalului o consideră și o tractează pur și simplu ca o cestiune de *geșefta* poporului maghiar, pe lângă multe altele o demonstrează în modul cel mai demonstrativ și pretensiunea impertinentă, că toate pertractările se decurgă în decursul vămuirii în limba maghiară.

„În adevăr, destule neplăceri trebuie să indure omul în comunicațiunea cu Ungaria în urma eschiderei tuturor limbilor nemaghiare în toate comunicațiile oficiale, precum și în urma ștergerii șoviniste a numelor de localități, deja de sute de ani cunoscute și usitate în Europa, și în fine în urma obiceiului *grotesc* a tuturor oficialților, de a răspunde totdeauna călătorului în acea limbă deșchiată și obscură, cu alte cuvinte a nu 'i răspunde „nimic“. Ar fi în adevăr trist, decât statele dunărene s'ar umili într'atâta, ca supușii lor, fără nici o silă a împrejurărilor, să se prosternă maghiarismului prin învățarea acelei limbi“...

Foia germană constată în fine, că afară de Ghica și alți Români, și alți bărbați versați sunt de părere, că intențiunile Ungariei prin atitudinea sa ar fi, ca transporturile mari de marfă din România și Bulgaria să nu se mai facă pe corăbii, ci pe liniile ferate ale statului ungar, atât de puțin frecventate până acum, și apoi în-

cheie ast-fel: „O comisiune internațională, compusă cel puțin din Austro-Ungaria, Germania și România, e singurul mijloc corespunzător tractatelor existente, pentru regularea acestor raporturi.

Războiul din Africa sudică.

(Desastrelor Englesilor.)

Cu data de Vineri sosise din Amsterdam scirea, că *generalul White cu 9000 de oameni a capitulat*. Scirea acesta nu se confirmase încă până Sâmbătă. D'ar agentul transvaalian *Leyds* din Bruzella, a primit alaltăeri direct dela Pretoria scirea, că *Ladismith a capitulat și că Withe cu întreg statul major engles a cădut în captivitatea Burilor*. Firesce, că cei din Londra nu confirmă acesta scire; ei n'o pot nici confirma, nici desminti, deoace, după scirile mai nouă, firul telegrafic între Ladismyth și Durban este încă tot rupt.

O scire tot atât de senzațională sosese din Londra. Ministeriul coloniilor a primit o depeșă, în care i-se face cunoscut, că *trupele englese s'au retras dela Colenso*, tîndu-și a se concentra spre Sud. Guvernul engles însă n'a fost informat, decât la Colenso a fost ori nu luptă.

Acest comunicat oficial a produs consternațiune indescriptibilă la Londra, bine știind fiă-cine, ce însemnă pentru Englesi o astfel de retragere. Trupele englese dela Colenso aveau problema de a apăra podul liniei ferate, ce duce peste Tugel. Retragera dela Colenso nu însemnă d'ar altceva, decât că Burilor li-au succedat tăia Englesilor circulațiunea pe linia ferată, deoace podul dela Colenso este acum în mâinile lor.

Asta însă nu este totul „*Exchange Telegraph Company*“ anunță cu data de Miercuri, că Burii au pătruns peste *Norwal-Pont și Kolesberg în Colonia Cap*.

O a treia trupă a Burilor a sosit deja înaintea capitalei Natalului, *Pietermaritzburg*, amenințând orașul cu asediare. Trupa generalului bur *Erasmus* a tăiat or-șe circulațiunea pe linia ferată, ăr generalul Burilor *oranjien Mayer* a ocupat întreaga linie ferată până la *Pietermaritzburg*.

Intr'aceia Anglia mobilisăză din nou Printr'o proclamațiune cu data de 26 Octomvrie sunt convocate 35 batalioane de milițieni pe ziua de 20 Noemvrie.

SCIRILE DILEI.

— 25 Octomvrie v.

Studentii români la mormântul lui Gojdu. Seim, că cele două vorbiri ținute la mormântul lui Gojdu din partea d-lor I. Lăpădat și V. Stan, au dat și cu ocaziunea această prilej foilor unguresci din Budapesta, să alarmeze lumea cu scirea, că studenții români au aranjat la mormântul lui Gojdu „manifestații daco-române“. Cei mai mult, bărfelile gazetelor unguresci au și fost luate numai decât de bani buni,

pornindu-se cercetare în contra tinerilor noștri. S'au păcălit însă zeloșii „patrioți“, căci prea s'au pripit a da credemț spionilor, meniți a ațîța spiritele șoviniste în contra Românilor. Oficioșă „*Országgyűlési Értesítő*“ spune, că cercetarea pornită contra tinerilor români a dovedit, că toate acuzațiunile ridicate contra lor, au fost nebasate. „Contra acelor vorbiri“, ăce oficioșă maghiară, „cari s'au ținut la mormântul lui Gojdu în prezența deputatului dietal Ioan Ciocan și a secretarului fundațiunii Gojdu George Bogeovici, nu se poate face nici o observare din punct de vedere al ideii de stat maghiar și al patriotismului, ba amândoi vorbitorii au accentuat iubire față de patrie“. — Așa-i, „patrioților“, că v'ăți păcălit? Ați sperat, de sigur, că prin acest nou „serviciu“, ce ați voit a-l face „patriei maghiare“, veți isbuti să mai storceți vre-un os de ros din „fondul de dispozițiune“, d'ar ați uitat, că patronul vostru Banffy a plecat la plimbare!

Parastas pentru d-na Bădilă. Sâmbătă s'a oficiat în biserica din Sibiiu-cetate un parastas pentru odihna sufletului nobilei fundatoare Ioana Bădilă. Parastasul a fost oficiat de I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meșianu, însoțit de Prea Cuvioșia sa părintele archimandrit Pușcariu, de protopresbiterul I. Papiu și diaconul Câmpeanu. Au participat d-l Ioan Bădilă, soțul răposatei, comitetul Asociațiunii și numeroși membri ai societății române din Sibiiu.

Liturgiă românească în Viena. „Unirea“ din Blasiu află, că în Biserica S-ta Barbara din Viena (I Postgase Nr. 8) se va celebra liturgiă după ritul nostru în toate Duminicile și sărbătorile la ½ 9 a. m. După evangelia va urma predică tot în limba română. După cum mai află aceeași foie, tinerimea universitară, interesându-se de cauză, se pregătesc de-a organiza un cor pentru esecutarea responsoriilor.

Manifestațiunea teologilor din Cernăuți. O rară manifestațiune spontană de venerațiune și iubire, au făcut teologii noștri profesorilor lor de universitate, scrie „Patria“. Teologii români plini de cea mai profundă alipire și admirațiune față de distinși luptători, ținură de-o datoriă sfântă a-și manifesta aceste sentimente, dictate de suprema însuflețire față de conducătorii desinteresați ai clerului. Ovațiunile s'au adus Miercuri la orele 12 a. m. Toți teologii, atât interni, cât și esterni, s'au prezentat la d-l prof. Eus. Popovici, precum și la ceilalți profesori. Din cuvintele adresate de vorbitorul gremiului teologilor profesorilor lor, remarcăm următoarele: Salutăm cu entusiasm sănt pe falnicii apărători ai bisericii și națiunii. Ne alipim cu dragoste fiercă de crescătorii și conducătorii desinteresați ai clerului ortod.; promitem sărbătorește a sacrifica toate pentru cele mai sănte idealuri, pentru neam și lege. Trăiască stălpii ortodoxiei și ai națiunii române!

calcă în picioare dreptul și morala, nu se duelază nimeni, ci se divorțază.

Elisa. Veți numai veți, cum te aprinzi. Uită însă, că pentru a divorța, trebuie să ai cauze importante și dovede vigurose. Căuze o să-i dau destule bărbatului meu, — dovede nici-odată. D'ar în fine — cine scie — poate nici nu voi lăsa să vie pân' acolo, ca bărbatul meu să se gândească la divorț. Căci decât mă va nimeri o bună dispozițiune, voi pute să fiu și amabilă, foarte amabilă — ba chiar dragalasă, și se deșept în el iluziunea, că e într'adevăr iubit — se înțelege, numai pentru-ca mai târziu să-i cauzez o desamăgire cu atât mai crudă.

Ion. (mai incet.) Și la toate astea să aibă această privire de copil nevinovat? Nu, nu e posibil, ca să ascundă în inima ei atâta răutate. Este mai mult răsfățul copilăresc, ce vorbește din ea, decât răutatea, (tare.) Așa un joc cu iubirea e cam periculos și el nu arare-ori produce casuri de nenorocire. Săgeța se îndreptă asupra inimicului și rana o primesc țintașul. Încă nu-ți cunosc fiitorul mire. El poate să posedă însemnate calități, spirit și inimă. Decă va soi să manevreze cu dibăci și ără să simți că te încoinge cu mrejele sale,

atunci vei fi prinsă înainte de a-ți da seamă... și te vei vedea înocățușată, fără să-ți poți ajuta în lanțurile — iubirei. —

Elisa. (placă ochii la pământ.)

Ion. (zimbînd fin.) Ei, Musmé, la asta nu-mi poți răspunde nimic?

Elisa. (fără să-și ridice ochii.) O, tutuși!

Ion. Și asta ar fi?

Elisa. (ca sus.) Că nioi odată n'ăși fi espusă pericolului de-a lăsa să mi-se răpescă inima într'un moment neobservat, fiind-că... fiind-că...

Ion. Fiind-că... ei, termină.

Elisa. (privind în altă parte.) Fiind-că — iubesc deja.

Ion. (surprins.) Ce aud? Iubesc?

Elisa. Cuvinte nu pot exprima cât iubesc de călduros, de sincer (incet.) Istoria fetitei din pensionat, care ți-am istorisit-o, e adevărată — și fatu sunt eu.

Ion. Și el?

Elisa. (continuând.) De atunci trăește și crește această iubire în inima mea, și des-perata luptă de-a o sufoca, mă mână în vârtejul plăcerilor, în brațele unui bărbat neiuibit.

Ion. (la o parte.) Asta dă cauzei mele ultima lovitură.

Elisa. (mişcată și mai mult la o parte.)

Însă sperez: din nou o voce în interiorul meu imi spune: „Visul tău din tinerețe are să se implinescă, el are să fiă al tău!“ Ah Dómne, încă abia o pot crede, ar fi prea mare fericire!

Ion. (iritat la o parte.) Drace, asta-i prea mult. De-odată o căsătorie în trei, a fi eroul pantofului și a avé în vedere numai necaz și neplăceri. Renunț!

Elisa. (la o parte.) Este gelos. Imi bate nima.

Ion. (fôrte tare.) Chelner, plata!

Elisa. (spăriată din visurile ei.) Cum? (după un moment izbucnesc în vesel ris.)

Ion. (ducându-și aminte.) Ortare. — Eu — Mă rog de o mie de ori de ertare, Dómna mea... nemărginita mea... zăpă-celă. —

Elisa. (revenindu-i ăr dispozițiunea veselă.) Vrei să te duci deja?

Ion. Da — și decât pot să-mi permit... (scote portmoneul.)

Elisa. D'ar prietinel d-tale căruia i-ai dat aici un rendez vouz, și mirăsa, care te așteaptă cu dor...

Ion. Într'adevăr nu mai am timp de perdut.

Elisa. Așteaptă cel puțin câte-va minute (accentuând) *Langenheim* trebuie să so-

sească în tot momentul. Cum se poate să fiă cineva așa de impacient. conte Salfeld!

Ion. (intim.) Cu-u um?

Elisa. Pune-ți de-camdată portmoneul ăr în buzunar, iubite conte.

Ion. Să fiă posibil? d-ta scia?

Elisa. Că au fost mirele și mirăsa, cari și-au deschis unul altuia inima? De sigur.

Ion. O, Musmé!

Elisa. Gâsca cu penele de aur a vrut să aibă o mică răsunare.

Ion. Te rog, te conjur, nu mai aminti nimic din acea nenorocită asemănare... ertare!

Elisa. Și uitare... Însă numai cu acea condițiune, decât imi juri, că vei uita și d-ta toate mărturisirile mele.

Ion. (teric.) Ore așa să fiă, cum presimt?

Elisa. Da, totul a fost numai invențiunea mea, cu excepția istoriei cu pensionatul. Această e adevărată și el — el există de fapt.

Ion. (luându-o de mână.) Spune-mi, te rog, cine e?

Elisa. (rîdînd.) Ce întrebare de prisos! (Cortina cade.)

Urarele „să trăiească“ erau nesfârșite. Răspunsul dat de iluștri profesori a fost plin de cele mai frumoase și nobile învățături. Densii au accentuat, că se bucură de entuziasmul tinerimei teolog. pentru biserică și națiune, preoțimea trebuie să lupte pentru adevăr și dreptate, căci onoarea și demnitatea o reclamă. Întru toate să urmeze viitorii membri ai preoțimei cuvintelor Măntuitorului: Dați cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu și Impăratului cele ale Impăratului, atunci vor fi preoți adevărați în via Domnului și cetățeni buni.

Conspiratorii monarchiști în Franța. Ziarul „L'Echo de Paris“ publică raportul comisariatului Hennion privitor la acțiunea conspiratorilor monarchiști, dovădind, că ligile au procedat în deplină înțelegere între ele. Guérin, organizatorul ligilor antisemite, a luat bani dela ducele d'Orleans; Guérin lucra conștient, ér Dérouté în mod inconștient contra republicii și pentru Orleans. Tote manifestățiunile anti-republicane erau preparate și organizate cu agenți plătiți și participanții la manifestațiunile naționaliste erau toți omenii interesați lesne de căpătat pentru ori-ce demonstrațiuni sgomotose, în schimbul unei sume de bani. Dérouté a voit să ia Eliseul.

Disordine în Macedonia. Raporte oficiale otomane din Veles semnalază, că s'au provocat disordine de cătră locuitorii bulgari, în urma redeschiderii școlilor sârbesci. Autoritățile au marit trupele din district pentru a menține ordinea. Bulgarii cer închiderea școlilor și espulsarea unui notabil sârb din Veles. Pôrta refuză să închidă școlile, însă notabilul a fost espulsat din Salonice. „Agenția Bulgară“ încă anunță, că sciri din Macedonia semnalază o efervescență de nemulțumire printre populațiunea bulgară, din cauza redeschiderii școlilor sârbesci în localitățile, unde nu sunt Sârbi. Politica turcăcă pricinuesce o mare nemulțumire printre Macedonenii din Turcia, consimțind la manoperile propagandei sârbesci, care cere școli în Macedonia în mijlocul unei populațiuni bulgare, și numind pe Monseniul Termilian mitropolit sârb la Uskub. Aceste măsuri ale guvernului otoman, sunt considerate, ca o provocare împotriva Bulgarilor. Cercurile bineinformate cred, că disordine inevitabile vor avé loc în Macedonia, ca consecință a acestei politice.

Convict al învățătorilor. Pe Joi, în 9 Noemvre n., este convocată în școala română din Maerele-Timișorii adunarea generală a învățătorilor români gr. or. cu scop de a decide sediul convictului și de-a modifica statutele în sensul unei rezoluțiuni ministeriale. Convictul proiectat este merit pentru întreținerea filor de învățători. Ar fi de dorit, ca zeloșii noștri învățători în această nobilă întreprindere a lor să fiă oât mai călduros sprijiniți din partea publicului român.

Album de cântări. Atragem binevoitorea luare-aminte a familiilor române asupra unui album, care va apăre pe la finea lui Decemvre și va puté servi în același timp și ca un potrivit cadou de sârbători. Este un *Album de 20 cântări*, compuse și arangiate pentru voce cu acompaniament de pian și coruri, de G. Șorban, Viena IX Lazarethgasse Nr. 6, Th. 20). Recomandăm cu totă căldura abonarea lui.

Un autograf al lui Bârnuțiu. Din Sibiu ni-se scrie: D-ra Eufemia Catona, flica răposatului George Catona, fost juriu inspector și avocat al clerului gr. cat., a dăruit Asociațiunei un document de mare interes istoric pentru noi Românii. Documentul a ajuns în posesiunea d-rei Eufemia Catona după mórtea părinților și a bunicei sale, văduva lui Petru Maniu n. Pipoș.

Documentul constă dintr'o scrisóre autografă, pe care Simeon Bârnuțiu, președintele comitetului național din 1848, a adresat-o fraților Nicolae Maniu, fost paroch

gr. cat. al Sibiuului, ér prin 1860 vicar al Făgărașului, și Petru Maniu, conceptist la tesaurariat, ér mai apoi consilier de finanțe. Prin această scrisóre Bârnuțiu le recunoșce meritele, ce și le-au căștigat în 1848. Despre Petru Maniu dice Bârnuțiu, că a fost de mare ajutor comitetului național, care își ținea ședințele în casa lui, — casă, care și astăzi există, servind ca locuință capelanului gr. cat. — Documentul a fost cu recunoștință primit și luat la cunoștință din partea comitetului central al Asociațiunei în ședința din urmă. El va fi păstrat pentru muzeul „Casei naționale“.

Almanachul Societății „Petru Maior“.

Atragem atențiunea literaților și scriitorilor noștri asupra apelului societății „Petru Maior“ a tinerilor academici români din Budapesta, despre care am amintit în numărul de Vineri, și care este următorul:

Apel.

Societatea de lectură „Petru Maior“ a tinerimei universitare române din Budapesta — în virtutea dispozițiilor din regulamentul său intern mai nou — are datorința a eda tot din cinci în cinci ani un *Almanach literar*, în care se cuprindă cele mai bune lucrări cetite și deșbătute în societate, precum și alte lucrări, incurse spre acest scop, dela scriitori de valoare ai neamului nostru.

Cestiunea acestui almanach a preocupat pe tote comisunile literare dela 1896 încóce, între cari cea din 1897 a și lansat nisce apeluri cătră scriitorii noștri, invitându-i a-și da concursul lor, pentru-ca astfel acest almanach se pôta vedé cât mai curând lumina zilei.

Aceste apeluri n'au rămas fără rezultat. D-nii Ioan Slavici, Atanasie Marienescu, Titu Maiorescu și Florian cav. de Portius au grăbit a răspunde. D-l I. Slavici a trimis o lucrare despre „Educația națională“, d-l A. Marienescu despre „Smeii în basmele române“, ér d-nii T. Maiorescu și F. cav. de Portius au promis sprijin și interes. Tot pentru almanach este destinată și lucrarea d-lui Nicolae Sulică „Limba vechilor noastre cărți bisericești“, precum și a d-nei Lucretia de Costa-Nicórá despre „Alma de Dunca Schiau“.

Fiă lucrările incurse, fiă sprijinul și interesul promis, fiă speranța de reușită, dér mai pe sus de tote din datcrintă, ce-o avem de achitat față de cei ce ne susțin și sprijinesc, față de poporul nostru, care cu drept cuvânt așteaptă fapte dela noi, comisiunea literară a luat din nou în mână această afacere și voiesce, ca cu ori-ce preț s'o ducă la bun sfârșit.

Aducem această la cunoștința obștei române și în special la cunoștința scriitorilor români de pretututindenea și îi rugăm să ne stée într'ajutor cu cuvântul și cu fapta.

Vé rugăm, cărturarî români, grăbiți a contribui la reușita și isbânda acțiunei noastre prin lucrări din ori-ce strat al limbii, literaturii și istoriei noastre române.

Înțelegeți destul de bine, și deci n'avem să vă mai spunem noi, ce însemnătate are acest almanach pentru societatea noastră și pentru viitorul ei.

Tot ceea ce vă putem spune e, că acum, la finea veacului, nu credem să ne putem da mai bine socotéla despre cele ce am lucrat în decurs de 40 ani, de când basă s'a pus acestei societăți, decât publicând acest almanach.

Toți acei P. T. domni, cari vor lucra pentru almanach, sunt rugați a se anunța (Molnar utca 20, II, 10) cel mult până în 15 Decemvre nou, ér lucrările în tot cazul să se trimită până în 15 Martie 1900, pentru-ca astfel să rămână timp suficient și pentru executarea tehnică.

De-ocamdată atât! La timpul său vom încunosoiința publicul român despre cuprinsul almanachului, cu care ocaziune vom esmite și listele de prenumerațiune.

Dée Dumneșeu, ca apelul nostru să afe răsune în inimile celor chiamați a ne da sprijin și ajutor, și astfel almanachul nostru să nu mai rămână proiect, ci faptă să se facă!

Budapesta, din ședința comisiunei literare a soc. de lectură „Petru Maior“, ținută în 29 Oct. 1899.

Ioan I. Lăpédát, Michail Navrea,
președinte. referent.

Convocare.

Despărțeméntul Oravița al „Reuniunei învățătorilor din diecesa Caransebeșului“ își va ține adunarea de toamnă Joi 18 (30) Noemvre 1899 la 9 ore a. m. în școala română din Oravița mont. La această adunare sunt poștiți P. T. domni membri fondatori, ordinarii și ajutători, precum și toți sprijinitorii cauzelor noastre școlare.

Programul: 1) Prelegere practică din socotă, cu elevi din cl. I, ce o va ține învățătorul N. Băiaș. 2) Deschiderea adunării și comunicarea circularului comitetului central. 3) Alegerea funcționarilor. 4) Recensiune asupra prelegerii de sub Nr. 1. 5) „Despre manuale“, după un tractat german, de G. Dragoescu. 6) Cestiunea esamenelor. 7) Incassarea taxelor. 8) Defigerea locului pentru adunarea proximă. 9) Inscrierea de membri noi. 10) Dispozițiuni pentru adunarea generală. 11) Propuneri.

Oravița mont., 10 Nov. 1899.

N. Băiaș,
secretar

I Trăilă,
preș. desp.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 6 Nnemvre. Monarhul a primit ieri la Gödöllő pe contele Clary. — Deputațiunea ungară pentru cuotă a ales pe Coloman Tisza de president. Deputația merge Joi în Viena, ca să pertracteze oral cu deputația austriacă.

Londra, 6 Noemvre. Burii au ocupat, fără nici o rezistență, Kolesberg.

UNIVERSIT.

Duel între Pământ și Biela. O telegramă din Buenos-Ayres aduce scirea, că cometul *Biela* a apărut deja la orison și că se apropie cu mare celeritate de Pământul nostru. Astronomii au calculat deja, că în noptea de 13 Noemvre n., între orele 2 și 3, Biela se va ciocni cu Pământul și din această ciocnire omenii superstițioși prevestesc, că Pământul va trage scurta, ér cometul își va face calea sa victoriosă în univers. Tema această însă este foarte nebasată, căci într'o astfel de ciocnire tot-deuna cometul rămâne învins. Așa s'a întâmplat și la 1845, când Biela s'a ciocnit cu Pământul. Urmarea acestei ciocniri a fost, că Pământul a trecut prin Biela și l'a desfăcut în două, formându-se doi cometi, fî-care plutind în altă direcțiã a universului. Ciocnirea dela 1845 a avut ca urmare o plóiã minunată de astri, care a dat aspect admirabil. Astrii cădeau cu milioanele, cum cade érna zăpada. Una din jumătățile acestui comet se reîntorce acum érași la noi, venind direct, ca și la 1845. Peste câte-va zile vor sosi primii vestitori ai ciocnirii dela 13 Noemvre, adecã vor căde mii de astrii, și maximul va fi în 13 Noemvre. *Falb* numesce ziua de 13 Noemvre *zi criticã* de primul rang; noi sperăm însă, că duelul dintre Pământ și Biela se va sfârși cu sdrobirea celui din urmă.

Generalul Joubert, comandantul suprem al Burilor, al cărui nume se amintesce acum atât de des, este, cum îl arată și numele, de origine francesă. Înaintașii lui, probabil, au emigrat din Franța pe la anul 1688 după edictul din Nantes; ei însă s'au asimilat în tote cu Burii. Krüger și Joubert nu sunt prieteni buni, din cauza rivalității la presiidențiã. Joubert a cercat la două algeri să-l dobore pe Krüger, dér n'a isbutit. Krüger admiră pe Joubert pentru talentele sale militare, ér Joubert îl cam invidiează pe bătrânul president pentru puterea și averea sa. De altcum, iubirea sinceră de patriã, de care sunt stă-

păniți ambii, împedecã pentru tot-deuna, ca rivalitatea lor să devia periculosă pentru Transvaal. Lui Joubert îi place mult să se fotografieze. Portretele lui sunt foarte răspândite în Transvaal. El are frunte lată, pèrul capului e cam cărunț, privirea îi este dréptă, ageră; în genere e de temperament serios și rar i-se ivesce surisul pe buze. E un pasionat scriitor de corespondențe de interes public, pe cari le publică în diare americane și englese. Numele de loțez al lui Joubert este Piet, și Burii de obicei îl numesc Slim Piet, ceea-ce însemnă „viciulul Piet“; acesta din cauza, că la diferitele întreprinderi comerciale, de mine etc. la cari e părtaş, nu s'a lăsat nicî-când a fi tras pe sfórã de cătră companioni.

Burii comunicând cu semnele heliografice. Diarele englese răspândiseră svonul, că Burii nu pot comunica între ei la o distanță mai mare; această este o eróre.

Sciri din Pretoria spun, că Burii, pentru a comunica la distanță, au la dispozițiã lor nisce aparate heliografice foarte perfecționate. Heliografal este un instrument pentru facerea unor tablouri mici ale sòrelui, un equatorial cu cameră fotografică. Obiectivul este șlefuit aplanatic, asa imaginea sòrelui se nasce într'un plan și este receptat în format mare în focar, séu direct, séu printr'un aparat ocular. Heliografal se întrbeuinețé și pentru scopuri telegrafice. Cu ajutorul unei oglinđi mici, rotative, se trimit raze (fulgere) mai lungi séu mai scurte, la distanțe mai mari și prin combinațiuni de fulgere mai lungi, séu mai scurte, se face, ca și la aparatul Morse, un alfabet.

În chipul acesta se înțeleg Burii de la o trupă cu cei dela altă trupă mai depărtată.

Asfiziata de papagalul ei. Éta o mórte, într'adevăr puțin banală. O frumoșã americană, miss Alice Knost, din Washington, a fost asfiziată dîlele trecute de papagalul ei. Această pasere își făcuse réul obicei de a deschide becurile de gaz și de a se îmbăta cu mirosul gazului aerian. Stăpâna sa cunoscea această curiosă plăcere a papagalului, și avea grijë să închidă numai decãt becurile, pe cari le deschidea Coco. În una din zilele trecute, ea a adormit. Paserea se folosi de somnul stăpânei sale spre a se da la sportul obicnuit: gazul se răspândise în casă; chiriașii, speriați, alergară în apartamentul Aicei Knost, care zăcea mórta pe patul ei. Ér lui Coco, papagalul criminal, mórtea îi închisese de asemenea ciocul.

Literatură.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra unei cărți de legi intitulată: „*Instrucțiuni populare despre datorințele și drepturile purtătorului de dare*“, edată de d-l *Wilhelm Niemand*. De ce trebuință mare este această carte pentru toți plătitorii de dare, o dovedesce și împrejurarea, că ea s'a publicat în tote trei limbile: română, germană și maghiară. E scrisă la înțelesul tuturor, dând instrucțiunile necesare cu privire la tot felul de dări de stat, comunale etc., tratându-le din punct de vedere practic și ilustrându-le cu exemple, așa că și cel mai puțin inițiat cetitor pôte ușor să le înțelégă. Se tracteză despre dările de stat *directe*, (darea de pământ, de chiria casei, darea de câștig, de milițiã etc.); despre dările *indirecte* (accise după beuturi, carne, zahăr, competențe de timbru etc.); *aruncuri comunale* (pentru comună, comitat, școala și biserică, pentru drumuri, câni, apă etc.). În partea din urmă se află mai multe formulare pentru petiții și reclame în diferitele cazuri. Și numai din acestea va înțelege ori-cine, că acest op pentru toți cetățenii plătitori de dare e de trebuință neapărată. El este o călăuză în mâna plugarului, ca și a tuturor celor ce se ocupă cu căroiurmăritul, cu negoțul și cu ori-ce meserie supusă dărilor. Cel ce va avé această carte și o va ceti cu luare-aminte, va fi scutit de multe pedepse și neplăceri și nu va mai avé lipsă de-a alerga pentru totă nimica la sfatul avocaților, nici nu va mai puté fi înșelat și șicanat de unii și de alții, căci cunoscând el legea, își va ounoșce dreptul. Se pôte procura cu 60 cr. (prin postă 65 cr. dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov).

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:

Scrieri economice:

Din mult prețiosul „Manual de agricultură rațională“ de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară din București (Ferăstrău) a apărut volumul III, intitulat **Zootehnia, sau Cultura generală și specială a vitelor cornute.** Acest volum este, ca și cele două de mai înainte, foarte mare, cuprinzând 779 pag., format mare 4°. În text conține 225 figuri.

Cuprinsul acestui volum e de un interes deosebit pentru economia de vite, căci tractează amănunțit și din toate punctele de vedere cultura vitelor de tot soiul, cum nu s'a mai scris încă nici într'o carte românească.

Materia înțregă e împărțită în 12 părți, tratând diferitele specii de cultură a vitelor, corpul animalelor, rasa și diviziunile (regule de observat la împerecherea vitelor, etatea împerecherei etc.); mijloacele și metodele zootehnice de reproducere (arta împerecherei, diferitele feluri de încrucișări etc.); îngrijirea și crescerea vitelor domestice, nutirea lor și alte multe. În capitolul XI se vorbește despre ovicultura, sau cultura oilor cu toate amănuntele lor, în capitolul XII despre industria laptelui, arătând modul de conservare și fabricațiune a untului, smântânei, brânzei etc. etc.

Opul d-lui Dr. Maior, după cum se știe, a fost premiat și din partea Academiei române. El a fost în modul cel mai favorabil apreciat de toate ziarele și revistele noastre, fiind în literatura română unic în felul său.

Agrologia sau Agricultura generală de Dr. G. Maior, profesor la școala centrală de agricultură din București. E cea mai bogată și tot-odată cea mai temeinică scriere românească cu privire la cultura pământului (aratul sămănatul, gunoii etc., etc.) Conține 217 figuri de-ale diferitelor aparate economice (pluguri, grape, tăvăluguri etc.) E o carte foarte mare, de 524 pag. și costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotehnia sau Cultura specială a plantelor, scrisă tot de d-l G. Maior. Această carte se estinde pe 611 pagini format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arătând cu de-amănuntul soiul modul de cultură, bolile și vindecarea etc. gențiu fiă care plantă, precum cereale (tot felul de cucate, ca grâu, șeară, orz, ovės, orez, mei, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, mazăriche, rapiță, mac, sofran, hemei, in, cânepă, tutun, cartofi, tot felul de sfeclă, hrén curechiu, și alte multe. Apoi diferite plante de nutreț, ca lucernă, trifoi, mohor, cucuruzul verde nutreț, diferite compozițiuni pentru fânate și pășuni artificiale etc. Alt capitol tractează despre cultura fânateilor, altul irigațiuni, altul despre pășuni etc. Prețul 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.)

„Stăpânitul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de Constantin Dimian, preot în Breșcu. O carte de 144 pag. format mare 8°. Prețul 50 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stăpânitorilor săteni de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Prețul 40 cr. trimis franco.

Insoțirile de credit împreună cu însoțiri de consum, de vânzare, de viier, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de însoțiri, de F. W. Raiffeinssen. **Edițiunea a V-a.** Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului. Conține 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr.)

Grădina de legume, de Ioan F. Negruțiu, profesor în Blășu. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu e de cel mai mare folos practic și, pe cât se sim, în literatura noastră de dincoace e singură scriere mai bună în această materie. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Cele mai de lipsă cunoștințe despre Legea veterinară — o carte foarte necesară pentru economia de vite. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Conține 134 pag. format mare și costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Cartea Plugarilor“ sau poveștile economice despre grădinar, economia câmpului, crescerea vitelor etc. scrisă de Ioan Gorgescu. Tractează despre legumărit, gunoii, lucrarea pământului, sămănături, vie-

rit, pădurit, crescerea cailor, vitelor, găinilor etc. Un exemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Această carte a eșit numai acum de sub tipar.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de regretatul Vasile Moldovan fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Istoriisurile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într'o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Ruger anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reșitate ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea momentului eroicului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Din cartea d lui **Azentie Severu**, veterarul nostru luptător dela 1848, intitulată **„Răspuns la cartea neagră“**, cu un bogat adaus despre **arderea Aiudului**, se mai pot căpăta exemplare cu prețul de 1 fl. + 5 cr. porto.

„Pintea Viteazul“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteaganul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popoa. Broșura această, atât de bine scrisă, prezintă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Vivia, sau Biserica din Cartagine, narațiune istorică, tradusă din italienească de Dr. Iuliu Dragoș, preot și profesor. Se vinde cu prețul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

„Preotul din Noieni“, narațiune istorică din veacul nostru, scrisă de Arghirobarbu. Această interesantă narațiune privește evenimente din 1848—49. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

„Povestea unei Corone de oțel“, opul mult dorit și așteptat al d-nului G. Coșbuc, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din București și costă un leu și 50 bani. E scrisă și această carte la înțelesul tuturor și este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai poate despărți de ea. În istoria această ni-se arată oglinda viua a faptelor mărețe, prin carii a trecut România până a ajuns la independență. Scenele, ce se descriu din războiul pentru neatarnare, sunt la culme mișcătoare și înșuflețitoare. Cartea e provădită cu numeroase portrete și ilustrațiuni. Ea stă în legătură cu **„Războiul nostru pentru neatarnare“** scris tot de d-l G. Coșbuc, așa că cine și-a procurat pe aceasta, trebuie să și procure și **„Povestea unei Corone de oțel“**. Sperăm, că fruntașii noștri, înțelegând importanța acestor scrieri, vor stăruii din răspuțeri a-le răspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărți dela **„Tipografia A. Mureșianu“** din Brașov. **„Războiul nostru pentru neatarnare“** costă 50 cr. (cu posta 55 cr.), ér **„Povestea unei Corone de oțel“** 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Românul în sat și la ôste“ Acesta este titlul unei nouă cărți, ce d-l Ioan Pop Reteaganul, cunoscutul și meritorul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Este un studiu asupra caracterului Românului, și a apărut în Tipografia „Aurora“ A. Todoran din Gherla.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Novembre 1899.

Renta ung. de aur 4%	116.55
Renta de corone ung. 4%	95.30
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.30
Oblig. căil. fer. ung. de est. l. emis.	118.50
Bonuri rurale ungare 4%	94.—
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	163.15
Losuri pentru rez. Tisei și Seghedin	137.75
Renta de argint austr.	99.65
Renta de hârtie austr.	99.25
Renta de aur austr.	117.15

Losuri din 1860.	134.75
Acții de-ale Banței austro-ungare	900.—
Acții de-ale Banței ung. de credit	373.
Acții de-ale Banței austr. de credit	369.75
Napoleonori	9.58
Marci imperiale germane	18.97 1/2
London vista	120.67 1/2
Paris vista	47.80
Bente de corone austr. 4%	99.15
Notă italiene	44.65 1/2

Cursul pieței Brașov.

Din 6 Novembre 1899.

Banșota rom. Cump.	9.20	Vând.	9.23
Argint român. Cump.	9.10	Vând.	9.15
Napoleonori. Cump.	9.54	Vând.	9.57
Galbeni. Cump.	5.62	Vând.	5.65
Ruble Rusesci Cump.	126.3/4	Vând.	—
Mărci germane Cump.	18.80	Vând.	—
Lire turcesci Cump.	10.73	Vând.	—
Scriș. tone. Albina	100.—	Vând.	01.50

Publicație.

La prea înaltă decizie a Măiestății Sale Apost. c și reg.
se deschide a
XXI loterie de stat reg. ung.
pentru scopuri de binefacere.

Căștigurile sunt în număr de 7691 după planul următor, în suma de **365,000 corone**, și anume:

1 căștig principal	150,000 cor.	10 căștiguri à	1,000 cor.
1 „ „	50,000 „	20 „ „	500 „
1 „ „	20,000 „	50 „ „	100 „
1 „ „	10,000 „	100 „ „	50 „
2 „ „	5,000 „	1000 „ „	20 „
5 „ „	2,000 „	6500 „ „	10 „

Tragerea urmază necondiționat în 30 Decembrie 1899.

Un los costă 2 fl. v. a.

Losuri se capătă: la secția loteriei statului în Budapesta (IX. Csepel-rakpart) la oficiile de dare și sare, la cele mai multe oficii postale și în orașele principale, la cei încredințați cu vânzarea de losuri.

Budapesta, la 1 August 1899.

Direcțiunea loteriei reg. ung.

1—4.588.

MERCUR

BANCA și ZARAFIE,
societate pe acții
BUDAPESTA V, Str. Dorothea Nr. 12.

Prima tragere la a V-a
LOTERIE de CLASA
reg. ung. priv., se începe
la 16 și 17 Novembre a. c.

Oferim losurile valabile la această tragere cu prețurile originale și anume:
Los întreg, jumătate, a patra parte, a opta parte
fl. 6.— fl. 3.— fl. 1.50 fl. —.75

Comande se eșecută prompt.

A. V. I. S.

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se pot face și reînnoiri și când dela 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc să expedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“